

KESKKONNAAMET

Saaremaa Vallavalitsus
vald@saaremaavald.ee

Teie 02.03.2023 nr 5-2/1361-1

Meie 24.03.2023 nr 6-5/23/4274-2

**Seisukoht Rootsiküla Papissaare sadama
II detailplaneeringu keskkonnamõtjude
strateegilise hindamise algatamata
jätmise kohta**

Palusite Keskkonnaameti seisukohta ja ettepanekuid¹ Saaremaa Vallavalitsuse otsuse eelnõule „Rootsiküla Papissaare sadama II detailplaneeringu planeeringuala muutmine ja keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamata jätmise“.

Planeeringuala hõlmab Saaremaa vallas Rootsikülas asuvaid maatüksuseid Papissaare sadam, Papissaare kalasadam ja osaliselt Papissaare töökoda².

Saaremaa Vallavolikogu algatas oma 22. detsembri 2022. aasta otsusega nr 1-3/97 Rootsiküla Papissaare sadama II detailplaneeringu. Detailplaneeringu eesmärgiks oli ehitusõiguse määramine äri- ja sadamahoonete ehitamiseks, tankla, elektrisõidukite laadimisala, ujuvkaide, rannakindlustuse, slipi ja muuli/lainemurdja rajamiseks, liikluskorralduse põhimõtete, tehnovõrkude ja -rajatise asukoha määramine ning ranna ehituskeeluvööndi vähendamine. Kavandatava lainemurdja osas küsiti vastava valdkonna (pädevusega) eksperdi arvamust, et oleks võimalik hinnata mõju rannaaladele, merekeskkonnale ning Vilsandi rahvuspargi loodusväärtustele (liigid, mere- ja rannikuelupaigatüübid). Esitatud ekspertarvamus ei andnud piisavaid vastuseid keskkonnamõtju strateegilise hindamise eelhinnangu koostamiseks ja järelduste tegemiseks. Tulenevalt eelnevast muudetakse kokkuleppel huvitatud isikuga Läänemere osas planeeringuala väiksemaks ja planeeringuala suuruseks jääb ca 1,9 ha. Papissaare sadama II detailplaneeringu koosseisust eemaldatakse lainemurdja rajamine.

Keskkonnaamet esitas planeeringu algatamisel oma 17.11.2022 kirjas nr 6-2/22/21659-2 seisukoha, et tegemist on detailplaneeringuga, mis eeldatavalt avaldab mõju Natura 2000 võrgustiku alale või kaitstavale loodusobjektile ning seetõttu on detailplaneeringu koostamisel vajalik kaaluda keskkonnamõtju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) algatamise vajalikkust ja anda selle kohta eelhinnang³. Keskkonnaamet märkis, et arvestades kavandatud tegevuse (muuli/lainemurdja rajamine) võimalikku mahtu ning tööde alal ja selle läheduses registreeritud loodusväärtuseid, on eelduslikult KSH algatamine tõenäoliselt vajalik.

¹ [keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse](#) (edaspidi KeHJS) § 33 lg 6 alusel

² katastritunnused vastavalt 71401:001:2937; 30101:003:0498 ja 30101:003:0360

³ tulenevalt KeHJS § 33 lg 2 p 4, § 6 lg 2 p 22 ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse 224

„Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõtju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 15 p 8

Planeerimisseaduse § 130 lõike 3 kohaselt on planeeringuala muutmine lubatud planeerimisalase tegevuse korraldaja ja huvitatud isiku kokkuleppel. **Saaremaa Vallavalitsuse saadetud 02.03.2023 kirjas nr 5-2/1361-1 on loobutud muuli/lainemurdja rajamisest.**

Papissaare sadama maaüksus jääb Vilsandi rahvusparki Kiirassaare piiranguvööndisse ning samades piirides Natura 2000 alade võrgustikku Vilsandi loodus- ning linnualana⁴. Tegevused Vilsandi rahvusparkis on reguleeritud looduskaitseaduse (edaspidi LKS) ja Vilsandi rahvusparki kehtiva kaitse-eeskirjaga⁵.

LKS § 26 lg 1 järgi on rahvuspark kaitseala looduse, maastike, kultuuripärandi ning tasakaalustatud keskkonnakasutuse säilitamiseks, kaitsmiseks, taastamiseks, uurimiseks ja tutvustamiseks. Vilsandi rahvusparki kaitse-eesmärgiks on LKS § 26 lg 2 p-ga 4 määratud Lääne-Eesti saarestiku rannikumaastike looduse ja kultuuripärandi kaitse. Kaitse-eeskirja p 1¹ kohaselt on Vilsandi rahvusparki põhieesmärk Lääne-Eesti rannikumaastiku ja -mere ning linnurikaste väikesaarte kaitse.

Tegu on aktiivselt kasutatava piirkonnaga, kus maismaa osas kaitsealuseid elupaigatüüpe ning kaitsealuste taime- ega loomaliikide elupaiku registreeritud ei ole. Need jäävad eemale, kuid seejuures vahetult piirnevale alale ehk siis teoreetiliselt võimalikku mõjualasse. Nendeks on kassikaku (*Bubo bubo*) elupaik ning kaitstavate koosluste vanad loodusmetsad (9010*), veealused liivmadalad (1110) ja liivased ja mudased pagurannad (1140) ning karid (1170). Lähedusse jäävad mitmed linnustikule olulised laiud.

Detailplaneeringu alal ehitamiseks on vajalik Keskkonnaameti nõusolek. LKS § 14 lg 1 alusel ei või kaitsealal ilma kaitseala valitseja nõusolekuta anda projekteerimistingimusi, ehitusteatisi ja ehitusluba. Vastavalt Vilsandi rahvusparki kaitse-eeskirja p 15 ap 5 ning p 38 ap 2 on rahvusparki territooriumil keelatud valitseja nõusolekuta anda projekteerimistingimusi ning püstitada uusi ehitisi (väljastada ehitusluba). **Keskkonnaameti nõusolekut ehitamiseks on vaja ka alla 20 m² ehitiste puhul.** Lisaks on vaja Keskkonnaameti nõusolekut detailplaneeringu kehtestamiseks (LKS § 14 lg 1 p 5) ja ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks (LKS § 40).

Koostatud eelhinnangu põhjal jätab kohalik omavalitsus otsuse eelnõus KSH algatamata ning põhjendab seda järgmiselt: „*Planeeritava tegevusega ei kavandata keskkonnoahtlikke tegevusi ega vastavate objektide rajamist, seepärast olulisi negatiivseid mõjusid antud detailplaneeringu kehtestamisega ette näha pole. Keskkonnamõju eelhinnangu tulemusel ei ületa kavandatav tegevus eeldatavalt tegevuskoha keskkonnataluvust, sellel puudub oluline kumulatiivne mõju, see ei sea ohtu inimese tervist, kultuuripärandit ega vara*“. **Keskkonnaamet selle lõppjäreldeusega ei nõustu. Esitatud eelhinnangus ei ole kajastatud kõiki vajalikke aspekte, mistõttu tuleb seda täiendada enne, kui on võimalik anda seisukoht KSH algatamise vajalikkuse kohta. Järgnevalt esitab Keskkonnaamet ettepanekud ja märkused, millega palub arvestada.**

1. KSH eelhinnangu ptk-s 1. (lk 1) on kirjutatud: „*Lainemurdja rajamist antud eelhinnangus ei käsitleta, kuna see eemaldatakse detailplaneeringu koosseisust. Lainemurdjat pole plaanis rajada lähiajal ning edaspidi koostatakse selle kohta eraldi eelhinnang*“. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et selle rajamiseks võib olla vaja lisaks eelhinnangule ka uue detailplaneeringu algatamine ning veeseaduse kohaste tegevuslubade või registreeringute taotlemine.

⁴ VV 05.08.2004 korraldus nr 615 "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirja"

⁵ VV 22.05.1996 määrus nr 144 "Vilsandi rahvusparki kaitse-eeskirja ning välispiiri kirjelduse kinnitamine"

2. KSH eelhinnangu ptk-s 2 (lk 3) on kirjutatud: „*Planeeringuala paikneb Läänemere ranna ehituskeelu- ja piiranguvööndis ning veekeeluvööndis. Papissaare sadama kinnistul on tegemist sadama-alaga ja seal puudub veekaitsevöönd, ehituskeeluvöönd ja kallasrada*“. Keskkonnaamet palub korrigeerida järgmised ebatäpsused: mõistet veekeeluvöönd ei eksisteeri keskkonnavalas õiguses, tõenäoliselt on siin mõeldud veekaitsevööndit. Lisaks asub sadam terves ulatuses ranna ehituskeeluvööndis.
3. Planeerivalale jääb Maa-ameti andmetel puurkaev ja selle sanitaarkaitseala. KSH eelhinnangus on kirjutatud, et tegelikkuses on puurkaev tamponeeritud ning ehitisregistris on see lammutatuks märgitud. Keskkonnaamet palub pöörduda Keskkonnaagentuuri poole, et ka registris saaks vastav kanne tehtud ja andmed korrigeeritud.
4. KSH eelhinnangu ptk-s 4.1 (lk 6) on kirjutatud: „*Tegevusteks sadamaalal on rannakindlustuse rajamiseks täiendavalt vajalik taotleda vastavalt mahtudele, kas veeerikasutusluba või registreering*“. Keskkonnaamet märgib, et see on vajalik kõikide tegevuste puhul, kus toimub mereala süvendamine või tahkete ainete uputamine (nt slipp, sõltuvalt ehituslikest detailidest võib vajalik olla ka ujukai puhul).
5. KSH eelhinnangu ptk-s 4.3 (lk 6) ja ptk-s 6.1 (lk 9) on kirjutatud: „*Ujukai, rannakindlustus ja slipp on plaanis rajada juba olemasoleva akvatooriumi alale, seetõttu ei kaasne nende rajamisega täiendavaid mõjusid kaitstavatele liikidele ning kooslustele*“. Keskkonnaamet ei nõustu selle järeldusega. Olemasolev akvatoorium on küll suurema inimõjuga ala, kuid see ei välista automaatselt seal loodusväärtuste esinemist või eemale jäävate väärtuste negatiivselt mõjutamist. Praegu ei ole teada nende ehitiste täpne asukoht või ehituslikud detailid. Küll aga on see ala määratud kaitstavate koosluste karid ning veelused liivamadalad levikualana. Eelhinnangus ei ole nende objektide rajamise mõjusid hinnatud. Tegemist ei ole sadama aktiivselt kasutatava osaga.
6. KSH eelhinnangu ptk-s 4.3 (lk 6) võib aru saada, et slipp rajatakse planeeringu alusel nii Papissaare sadamasse, kui ka Papissaare kalasadamasse. Seega peaks ka otsuse eelnõus välja tooma, et slippe ei ole ainult üks.
7. KSH eelhinnangu ptk-s 6.1 (lk 9) on kirjutatud: „*Detailplaneeringualale ei ole registreeritud ühtegi eelnevas alapeatükis nimetatud kaitse-eesmärgiks olevat elupaika või liiki*“. See väide ei vasta tõele, sest merealal asuvad merelised elupaigatüübid, millele Keskkonnaamet on eespool viidanud. Mereala kasutavad kaitse-eesmärgiks olevad linnuliigid toitumisalana.
8. KSH eelhinnangu ptk-s 6.1 (lk 9) on kirjutatud: „*Läheduses asub ka I kaitsekategooria linnuliigi (planeeringualast ca 3 m kirde suunas), kassikaku elupaik. Liik on häiringute suhtes tundlik kuid siinkohal võib eeldada, et juba toimiva sadama uuendamine ei tekita liigile olulisi täiendavaid häiringuid võrreldes praegusega ning arvatavasti ei suurene külastuskoormus nii oluliselt, et see võiks mõjutada liigi säilimist antud piirkonnas. Ennetava meetmena tasuks kohalikke (kes arvatavasti planeeringuala näiteks tankimiseks kasutavad) teavitada liigi eripäradest ning olulisusest*“. Keskkonnaamet palub seda osa täpsustada ning võtta ära viide kassikaku täpsele elupaigale. Eelhinnangus käsitleda, et kassikaku elupaik asub piirkonnas, võimalikus mõjualas (LKS § 53 lg 1). Lisaks võtta ära viide kohalike elanike teavitamisest, kuna see võib just liigile tekitada negatiivset häiringut (kui kohalikud teavad, kus liik pesitseb, siis tekib huvi ja soovitakse teda vaatlemas käia).
9. KSH eelhinnangu ptk-s 6.1 (lk 9) on ekslikult viidatud linnuliigile nimetusega ristvart. Keskkonnaamet märgib, et sellist linnuliiki ei ole olemas ning tegemist on ebatäpsusega, mis tuleb parandada.

10. Sarnaselt tankla mõjude hindamisele (nt ala külastuskoormuse kasv) hinnata seda eelhinnangus ka laadimisala osas.
11. Keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise otsus peab sisaldama KeHJS § 35 lg 5 nimetatud teavet. Palume otsuse eelnõu täiendada.

Koostatud eelhinnangut ja otsuse eelnõud tuleb eespool käsitletud aspektides täiendada ning esitada see Keskkonnaametile uuesti arvamuse avaldamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Manguse
juhataja
keskkonnakorralduse büroo

Elviira Vanatare 511 9817 (keskkonnakorraldus)
elviira.vanatare@keskkonnaamet.ee

Allar Liiv 5770 2448 (looduskasutus)
allar.liiv@keskkonnaamet.ee